

پایه :	۱	موضوع :	صرف
تاریخ :	۸۹/۶/۲۳	ساعت :	۱۶

نام کتاب: صرف ساده، بخش عربی

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

- کدام مورد از اوزان اسم آلت نیست؟ ج
 ا. مَفْعَل ☐ ب. مَفْعَلَةٌ ☐ ج. مَفْعَالَةٌ ☒ د. مَفْعَال ☐
- با توجه به قاعده ساخت اسم زمان، کدام گزینه غلط است؟ ج ۲۲۳ (ع: ۱ د: ۳)
 ا. وزنه مَفْعَل فی الصحیح إذا كان مضارعه مكسور العين ☐
 ب. وزنه مَفْعَل فی المثال إذا كان مضارعه محذوف الفاء ☐
 ج. قد يصاغ من الاسم الجامد على مَفْعَلَةٍ ويدلّ على كثرة معنى ذلك الاسم في الزمان ☒
 د. فی غیر الثلاثی المجردّ يكون على وزن اسم المفعول مطلقاً ☐
- إِنَّ التاء لا تفيد التانيث إلا ج ۲۳۳
 ا. إذا كانت أصلية ☐ ب. إن كانت بحكم الأصلية ☐ ج. عند زيادتها ☒ د. التاء الزائدة في المذكر الحقيقي ☐
- «إكرامة» در مثال «أكرمته إكرامة» است. ب ۲۱۳ (ع: ۳ د: ۱)
 ا. مصدر نوعی ☐ ب. مصدر مرّة ☒ ج. اسم مصدر ☐ د. مصدر مجهول ☐

تشریحی:

- ا. جمع قلّه و کثرت را تعریف کنید. ب. اوزان جمع قلّه را همراه با مثال بنویسید. ۲۴۷
 ا. جمع قلّه: ما دلّ على الثلاثة إلى العشرة. جمع كثرة: ما دلّ على الثلاثة فما فوقها.
 ب. أفعلة: أغلّمه - أفلّ: أشهر - فَعْلَةٌ: غِلْمَةٌ - أفعال: أفراس.

* هي ما دلّ على صفة وصاحبها وثبتت تلك الصفة له والغالب فيها أن تكون بمعنى الفاعل وكونها بمعنى المفعول قليل. ۲۱۸ (ع: ۲ د: ۲)

- ا. با توجه به متن فوق، صفت مشبّهه را تعریف کرده، بیان کنید قید «ثبوت تلك الصفة له» چه چیزی را خارج می‌کند؟
 ب. هریک از «کریم» و «علیل» مثال برای صفت مشبّهه به معنای فاعل اند یا صفت مشبّهه به معنای مفعول؟
 ا. تعریف: صفت مشبّهه لفظی است که بر صفت و دارنده آن همراه با استمرار صفت برای صاحب آن دلالت دارد.
 قید ثبوت: اسم فاعل را خارج می‌کند. ب. قید کریم: صفت مشبّهه به معنای فاعل (کارم). علیل: صفت مشبّهه به معنای مفعول (معلول)

- اقسام منادا را همراه با ذکر مثال و اعراب صحیح بنویسید. ۲۷۰

- منادای مفرد معرفه: یا زیک! مبنی بر ضمّ. ۲. منادای نکره مقصوده: یا شرطی! مبنی بر ضمّ. ۳. منادای مضاف (و شبه مضاف): یا عبد الله! معرب و منصوب. ۴. منادای نکره غیر مقصوده: یا طالعاً جبلاً! معرب و منصوب.

* الجمع المكسّر يردّ الأشياء إلى أصولها. ٢٤٦

٤. عبارت را توضیح داده و دو مثال بنویسید.

حروفی که تغییر کرده‌اند مثلاً اعلال شده‌اند در جمع مکسّر به حالت قبل از تغییر برمی‌گردند.

مثال حال (اصله حول) ← أحوال - دينار (اصله دَنَار) ← دنانیر.

٥. در آیه شریفه «ثم ارجع البصر كرتين» از «كرتين» با توجه به اینکه مثنی است، چه معنایی اراده شده است؟ با ذکر مثال دیگری توضیح دهید. ٢٣٧

يقصد منه افراد كثيرة أى كرّات وذلك لأنّ المثنى فى حكم المكرّر والمكرّر قد يفيد الكثرة نحو لتيك وسعديك ونحو كلاً إذا دكّت الأرض دكّاً دكّاً.

٦. تصغير هریک از کلمات زیر را بنویسید. ٢٥٢

أ. درهم: ج. دُرَيْهَم

ب. حمراء: ج. حُمَيْرَاء

ج. خندريس: ج. خُنَيْدِر

د. زينة: ج. وَزِينَة

٧. اقسام تقدّم مرجع در ضمير غائب را ذکر کرده، برای دو مورد مثال بنویسید. ٢٦٤-٥ (ع: ١ و ٣ د: ٢)

اقسام تقدّم: ١. لفظی: ضَرَبَ زَيْدٌ غُلَامَهُ. ٢. تقدیری: ضَرَبَ غُلَامَهُ زَيْدٌ. ٣. معنوی: إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ. ٤. حکمی: نِعَمَ رَجُلًا زَيْدٌ.

٨. انواع «ال» را در هریک از مثال‌های زیر مشخص کنید. ٢٦٠

أ. كما أرسلنا إلى فرعون رسولاً فعصى فرعون الرسول: ج. عهد ذکری

ب. أفلا ينظرون إلى الإبل كيف خلقت: ج. حقیقت و ماهیت

ج. أخاف أن يأكله الذئب: ج. لام تدلّ على بعض مجهول

د. هذا الرجل عالمٌ: ج. عهد حضوری

٩. حکایت و اسم صوت را تعریف کرده برای هریک مثالی بنویسید. ٢٨٤

المراد من الحکایة حکایة الأصوات - وقع السیف «قب»، وقعت الحجاره «طَقَ» والمراد من اسم الصوت ما يصوت به الانسان للخطاب مع غیر العاقل من الحيوان أو الطفل كما يقال لزجر الفرس «هلا هلا».